

A Rinyaszentkirályi-erdő (HUDD20060) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Natura 2000 fenntartási terve

**Összeállította:
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság**

2021

Tartalom

1.4.1. Jelölő élőhelyek.....	2
1.4.2. Jelölő fajok	2
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	4
1.7.2. Településrendezési eszközök	4
1.7.3. Körzeti erdőtervek.....	4
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek	4
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	5
1.7.6. Vízyűjtő gazdálkodási terv.....	5
1.7.7. Világörökségi kezelési terv vagy tervezet.....	5
2. Veszélyeztető tényezők	6
3. Kezelési feladatok meghatározása	12
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	12
3.2. Kezelési javaslatok.....	13
3.2.1. Élőhelyek kezelése	13
KE-1 természetszerű erdők	17
KE-2 honos fafajú féltértermészetes erdők	23
KE-3 tájidegen és elegyes faállományok	29
KE-4 egyéb területek.....	35
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	37
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	37
3.2.4. Kutatás, monitorozás	38
3.2.5. Mellékletek.....	39
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	43
3.3.1. Agrártámogatások	43
3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer.....	43
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer	47
3.3.2. Pályázatok	48
3.3.3. Egyéb.....	48
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	49
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	49
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	50
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	51

1. A TERÜLET AZONOSÍTÓ ADATAI

1.1. NÉV

Rinyaszentkirályi-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjKTT)

1.2. AZONOSÍTÓ KÓD

HUDD20060

1.3. KITERJEDÉS

507,4 ha

1.4. A KIJELELÉS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ FAJOK ÉS/VAGY ÉLŐHELYEK

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2020. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. JELÖLŐ ÉLŐHELYEK

Kód	Magyar név
91E0*	91E0 Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0	91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>)
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>)

* kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. JELÖLŐ FAJOK

A terület 2020-ban érvényes Natura 2000 adatlapján nem szerepelnek közösségi jelentőségű jelölő fajok, de a felmérések során több faj jelenlétét sikerült kimutatni, melyeket jelölő értéknek javasolunk.

Jelölő fajnak javasolt közösségi jelentőségű állatfajok:

Magyar név / Tudományos név
hasas törpecsiga/ <i>Vertigo moulinsiana</i>
nagy szarvasbogár/ <i>Lucanus cervus</i>

skarlábogár/ <i>Cucujus cinnaberinus</i>
vöröshasú unka/ <i>Bombina bombina</i>
nyugati pisedenevér/ <i>Barbastella barbastellus</i>

1.5. ÉRINTETT TELEPÜLÉSEK

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Nagyatád	Somogy	228,11	44,96	3,23
Rinyaszentkirály	Somogy	279,29	55,04	9,14

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. EGYÉB VÉDETTSÉGI KATEGÓRIÁK

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
Országos jelentőségű védett természeti terület	174/TT/84	Rinya-szentkirályi-erdő természetvédelmi terület	62,8	100	68/2007. (X. 18.) KvVM rendelet
különleges madárvédelmi terület	HUDD10008	Belső-Somogy különleges madárvédelmi terület	503,29	99,19	275/2004 (X. 8.) Korm. rendelet
Ökológiai hálózat magterület övezete	MT	-	507,4	100	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről (OTrT)

1.7. TERVEZÉSI ÉS EGYÉB ELŐÍRÁSOK

1.7.1. TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERV

Nincs a területre vonatkozó érvényes természetvédelmi kezelési terv.

1.7.2. TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK

2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

Somogy megye területrendezési terve: a Somogy Megyei Közgyűlés Elnökének 6/2020. (III.16.) önkormányzati rendelete

Nagyatád szabályozási terve és helyi építési szabályzata egységes szerkezetben, 34/2004 (X. 1.) önkormányzati rendelet

Rinyaszentkirály külterületi és belterületi szabályozási terve és helyi építési szabályzata, 11/2006. (XI. 23.) önkormányzati rendelet

1.7.3. KÖRZETI ERDŐTERVEK

A terület a Nagyatádi erdőtervezési körzetbe tartozik. A 2020-2029 időszakra készített körzeti erdőterv határozat száma SO-04/ERD/770-6/2020, az erdőterv a következő körzeti erdőtervezés alapján elkészült határozat kiadásáig érvényes.

1.7.4. TÁJEGYSÉGI VADGAZDÁLKODÁSI TERVEK ÉS VADGAZDÁLKODÁSI ÜZEMTERVEK

A terület a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj Belső-somogyi vadgazdálkodási tájegységéhez (405) tartozik. A tájegységi vadgazdálkodási tervet a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 10/2018. (VII. 3.) AM rendelet hirdette ki.

Vadgazdálkodási terület kódszáma	Vadászatra jogosult	Vadgazdálkodási üzemterv	
		Terület nagysága (ha)	Érvényességi ideje
14-356511-2-4-4	SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.	52187,4	2017-2037

1.7.5. HALGAZDÁLKODÁSI TERVEK

A területen halgazdálkodás nem folyik.

1.7.6. VÍZGYŰJTŐ GAZDÁLKODÁSI TERV

Az 1155/2016. (III. 31.) Kormányhatározattal kihirdetett Magyarország második (felülvizsgált) vízgyűjtő-gazdálkodási terve alapján, a tervezési terület a Dráva részvízgyűjtőn belül a Rinya-mente (3-2) tervezési alegység területén helyezkedik el.

A terv elérhető a vízügyi honlapon:

<https://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

1.7.7. VILÁGÖRÖKSÉGI KEZELÉSI TERV VAGY TERVEZET

A tervezési terület a tervkészítéskor nem képezi a világörökség részét és nem készült kezelési tervzet.

2. VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK

Jelenleg ható belső eredetű veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H: magas; M: közepes; L: kis jelentőségű	Érintett terület nagysága %	Jelölő fajra vagy élőhelyre gyakorolt hatás
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	L	1	A rövid időszak alatt végigvitt, egyenletes bontással járó felújítógátások és a mesterséges felújítások kevésbé természetszerű szerkezetű állományok kialakulásához, a mikroklimatikus viszonyok megváltoztatásával és a talajbolygatással a biodiverzitás csökkenéséhez vezethetnek. Érintett közösségi jelentőségű jelölő fajok és élőhelyek: 91E0 - Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) 91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	M	40	A holt fák eltávolítása főként a xilofág szervezetek számára veszélyes, mivel nem csak élőhelyük tűnik el, de sok esetben az eltávolított holt fában fejlődő lárvák is elpusztulnak. Érintett közösségi jelentőségű jelölő fajok és élőhelyek: 91E0 - Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) 91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>) skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) nyugati piszedenevér (<i>Barbastella</i>

				<i>barbastellus</i>)
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	M	5	Az idős fák eltávolítása sok védett faj élőhelyének, bűvőhelyének megszűnésével jár. Általában az idős (főként a már odvasodó) egyedekhez több faj kötődik. Érintett közösségi jelentőségű jelölő fajok és élőhelyek: 91E0 - Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) 91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)
B09	Tarvágás	H	5	A tarvágások elősegítik a természetes élőhelyekre és fajaikra veszélyt jelentő tájidegen inváziós fajok terjedését, ami az állományok alapvető átalakulását okozhatja. A tarvágások és mesterséges felújítások, illetve a rövid időszak alatt végigvitt, egyenletes bontással járó felújítótarvágások kevésbé természetszerű szerkezetű állományok kialakulásához, a mikroklimatikus viszonyok megváltoztatásával és a talajbolygatással a biodiverzitás csökkenéséhez vezethetnek. Érintett közösségi jelentőségű jelölő fajok és élőhelyek: 91E0 - Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i>

				fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) 91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)
B16	Faanyag szállítása	M	5	A felázott talajon való szállítás és közlekedés károsítja az erdei aljnövényzetet. Érintett közösségi jelentőségű jelölő fajok és élőhelyek: 91E0 - Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) 91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
B20	Növényvédő szerek erdészeti használata	M	10	A növényvédőszerek károsíthatják elsősorban a vízi életközösségeket, a szárazföldi gerinctelen faunaelemeket, valamint a táplálékhálózatba kerülve fogyasztóikat is (pl. védett denevér és madárfajokat). A vegyszerek természeti környezetbe jutása elősegíti annak degradációját, érzékeny fajok eltűnését. Érintett közösségi jelentőségű jelölő fajok és élőhelyek: 91E0 - Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) 91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)

				nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)
G08	Hal- és vadállomány kezelése	H	100	A túltartott vadállomány nehezíti az erdők természetes felújulását. Az érzékeny gyepes területeken a vadak taposással, túrással károsítják a védett fajokat és élőhelyeket, elősegítik az özönnövények terjedését. Érintett közösségi jelentőségű jelölő fajok és élőhelyek: 91E0 - Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) 91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>) nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	H	100	Fás szárú tájidegen, intenzíven terjedő fajok közül elsősorban az akác terjedése okoz problémát az erdőszerkezet átalakításával és az aljnövényzet degradációjával. A lágyszárúak közül az aranyvessző fajok, az alkörmös, a parlagfű figyelhető meg helyenként. Jelentős flóra- és vegetációszenyező szerepet töltenek be, kiszorítják a honos fajokat és megváltoztatják az élőhelyeket. Érintett közösségi jelentőségű jelölő fajok és élőhelyek: 91E0 - Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus</i>

				<i>excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) 91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
N02	Aszály és csapadék-mennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	20	A hosszú aszályos időszakok gyakoribbá válása, a talajvízszint csökkenése a talajvíztől és/vagy felszíni vizektől függő élőhelyek szárazodását, jellegük megváltozását, gyomosodását okozzák. Érintett közösségi jelentőségű jelölő fajok és élőhelyek: 91E0 - Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>) skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)

Jelenleg ható, a területen kívülről érkező veszélyeztető hatások:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H magas; M: közepes; L: kis jelentőségű	Érintett terület nagysága %	Jelölő fajra vagy élőhelyre gyakorolt hatás
A21	Növényvédő szerek használata a mezőgazdaságban	L	10	Biocid termékek, kemikáliák, rovarölő szerek mezőgazdasági használata a mezőgazdasági területekkel szomszédos természetes élőhelyek, felszíni és talajvizek szennyezésével károsíthatják elsősorban a vízi életközösségeket, a szárazföldi gerinctelen faunaelemeket, valamint a táplálékhálózatba kerülve fogyasztóikat is (pl. védett denevér és madárfajokat). A vegyszerek természeti környezetbe jutása elősegíti annak degradációját, az inváziós fajok térnyerését, érzékeny fajok eltűnését. Érintett közösségi jelentőségű jelölő

3. KEZELÉSI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA

3.1. TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉS, A TERÜLET RENDELTETÉSE

Általános célkitűzések:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Kiemelt fontosságú cél a (91F0) Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*), a (91L0) Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*) és (91E0*) Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása.

Fő célkitűzések:

- Az erdőgazdálkodási gyakorlatban természetkímélő, a termőhelynek megfelelő, természetszerű szerkezetű, elegyes, lehetőleg változatos korú, többszintű erdők kialakulását segítő módszerek alkalmazása.
- Nem őshonos faállományok lecserélése a termőhelynek megfelelő őshonos fafajokból álló állományokra.
- Az odúlakó és xilofág fajok számára elegendő mennyiségű holt faanyag jelenlétének időben és térben folyamatos biztosítása többek között a közösségi jelentőségű skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) populációjának megőrzése érdekében.
- A terület vízgazdálkodásának javítása, a láp és mocsárerdők megfelelő vízellátásának biztosítása elsősorban a vízelvezető árkokon történő vízvisszatartás által, a vizes élőhelyekhez kötődő fajok (pl. vöröshasú unka (*Bombina bombina*)) megőrzése érdekében.
- Intenzíven terjedő tájidegen fajok (bálványfa, zöld juhar, fehér akác) terjedésének megelőzése.
- Az őshonos fajokból álló állományok természetes felújulásának elősegítése céljából a vadléttség csökkentése.

3.2. KEZELÉSI JAVASLATOK

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „*A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.*”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési javaslatok egy részét a teljes területre vonatkozóan egységesen tárgyaljuk. Azokat a javaslatokat amelyek egy-egy élőhelytípus (vagy élőhelytípus csoport) speciális kezelésére vonatkoznak, a területen lehatárolt kezelési egységekre (KE) vonatkozóan határozzuk meg. Egy kezelési egységbe azok az élőhelytípusok tartoznak, melyek ökológiai igényeik, környezeti adottságaik és a kialakult területhasználati módok alapján természetvédelmi szempontból hasonló kezelést igényelnek. Az egyes kezelési egységekre vonatkozóan meghatározzuk azon intézkedéseket, melyeket a jelölő élőhelyek és fajok megőrzése érdekében javasolunk.

Az intézkedések alapvetően két nagy csoportba sorolhatók. Az első a gazdálkodáshoz szorosan nem köthető általános javaslatok, amelyeket általánosan területszinten értelmezzünk. Az intézkedések második csoportját a gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok adják, amelyek közül először azokat tárgyaljuk amelyek a terület egészére vonatkoznak, majd azokat, amelyek az egyes kezelési egységekhez kötődnek.

3.2.1. ÉLŐHELYEK KEZELÉSE

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 8. § értelmében a Natura 2000 terület fenntartási céljainak elérését nem veszélyeztető vagy nem sértő és a Natura 2000 terület jelölésekor jogszerűen, végleges engedélynek megfelelően folytatott tevékenység korlátozás nélkül folytatható. A védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen tilos engedély nélkül vagy az engedélytől eltérő módon olyan tevékenységet folytatni, illetve olyan beruházást végezni, amely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza.

A terület részben átfed a Rinyaszentkirályi erdő természetvédelmi területtel, ahol minden típusú területhasználat esetében figyelembe kell venni a természet védelméről szóló

1996. LIII. tv. 31. § rendelkezését, mely szerint tilos a védett természeti terület állapotát (állagát) és jellegét a természetvédelmi célokkal ellentétesen megváltoztatni.

A) Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok:

Építési tevékenység:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. 35. § (1) értelmében védett természeti területen tilos olyan épületet, építményt, nyomvonalas létesítményt, berendezést létesíteni vagy üzembe helyezni, amely annak jellegét és állapotát veszélyezteti, károsítja, vagy ott a tájképi egységet megbontja. A védett területeken kívüli részek esetében építési tevékenység engedélyezése szintén csak akkor javasolt, ha az a természetvédelmi célokkal összeegyeztethető, jelölő fajokra és élőhelyekre nincs jelentős káros hatással. Az új építmények tájba illesztéséről a hatályos szabványoknak és a településrendezési eszközök előírásainak is megfelelően gondoskodni kell. Óriásplakát vagy más tájképbe nem illeszkedő építmény elhelyezése nem javasolt.

Turizmus:

A kirándulók döntő többsége betartja azokat az előírásokat, amelyekről értesítjük, ezért a turistákat korrekt módon tájékoztatni kell a védett értékekről, illetve a megőrzésük érdekében betartandó szabályokról. A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet értelmében száznál több fő részvételével zajló közösségi és tömegsportesemény rendezéséhez, valamint a technikai jellegű sporttevékenység folytatásához a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges. A rendezvények előtt a természetvédelmi kezelővel való előzetes egyeztetés ajánlott. A terület sérülékenysége miatt technikai és motorsportok engedélyezése nem javasolt.

Ipari tevékenység, bányászat:

A Natura 2000 területen ipari létesítmény nem található, újabb üzem létesítése, ipari tevékenység végzése az országos jelentőségű védett természeti területen nem engedélyezhető. A védett részeken kívüli Natura 2000 területen ipari tevékenység csak a környezetvédelmi és a természetvédelmi hatóság engedélyével végezhető, amennyiben a tevékenység környezetvédelmi és/vagy természetvédelmi érdeket nem sért.

Bányászati tevékenység a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő horizontálisan nem bővíthető. (2018. évi CXXXIX. tv. 25. §).

B) Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok:

Vízgazdálkodás:

Haváriaesemények, illetve jogszabályban előírt fenntartási tevékenységek kivételével vízrendezési beavatkozások csak természetvédelmi céllal javasoltak. Az egykor a terület lecsapolására létrehozott árokrendszer mára jórészt feltöltődött. Nem javasolt az árkok helyreállítása, kotrása, mélyítése, szélesítése, vagy bármilyen más módon a területről történő

vízvezetés. A halastavakkal szomszédos területek magas vízállás esetén elöntés alá kerülnek. A Rinya-patakból érkező víz megfelelő minőségének biztosítása fontos a terület természetes élővilágának megőrzéséhez.

Vadgazdálkodás:

A csülkösvad állományának csökkentése országos szintű probléma, melynek kezelése elengedhetetlen a természetvédelmi célok eléréséhez, és a természetvédelmi szemléletű erdőgazdálkodás megvalósításához. A nagyvadállományok csökkentésénél, illetve az elérendő vadlétszám meghatározásánál a közösségi jelentőségű élőhelyek fennmaradását nem veszélyeztető, az erdőfelújítások sikerességét kerítés nélkül biztosító szint elérése a természetvédelmi szempontból támogatható cél.

Fontos a terület további gyomosodásának megakadályozása a szórók, etetők környékén. Ügyelni kell arra, hogy a kiszórt takarmány ne tartalmazzon a terület fertőzésére alkalmas propagulumot. Amennyiben a vadgazdálkodási létesítmények környékén mégis inváziós fajok jelennek meg, gondoskodni kell azok eltávolításáról, további terjedésük megelőzéséről. A terület természetességének megőrzése érdekében a fokozottan védett területen, a természet szerű vagy természetközeli területeken, és az azokkal közvetlenül érintkező területrészekben új szózó, szóró, etetőhely kialakítása nem javasolt. Vadgazdálkodási létesítmények kihelyezése előtt javasolt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni.

Kezelési egységekre vonatkozó javaslatok

A kezelési egység értelmezése és a lehatárolásra vonatkozó szempontok:

A tervezési terület élőhelytípusai, illetve azok természetességi állapota és a gazdálkodási módok alapján 4 kezelési egység került elkülönítésre. A kezelési egységek lehatárolása a 2020-ban végzett élőhelyfelmérés alapján történt. A kezelési egységek határai az élőhelyfoltokat követik, nem telekhatárokat vagy erdőrészlet-határokat, ezért nem rögzítettek, az élőhelyfoltok esetleges átalakulásával vagy vándorlásával együtt rugalmas módosításuk szükséges. Pontos térbeli lehatárolásuk a fenntartási terv gyakorlati alkalmazása során ezen terv térképmellékletének és leírásainak iránymutatása alapján, a konkrét feladat ismeretében a területen illetékes természetvédelmi őr segítségével, a terület aktuális állapotának megfelelően a helyszínen végzendő.

Kód	Kezelési egység megnevezése	Á-NÉR élőhely	Natura 2000 élőhely kód
KE-1	Természetszerű erdők	J2, J5, J6, K1a, RBa	91E0, 91F0, 91L0
KE-2	Honos fafajú féltermészetes erdők	J5, K1a, P1, P8, RBa, RBb, RC	91E0, 91L0
KE-3	Tájidegen és elegyes faállományok	RDb, S1, S3	-
KE-4	Egyéb területek	OA, OC	-

KE-1 természetszerű erdők

(a) **Kezelési egység kódja:** KE-1

(b) **Kezelési egység meghatározása:**

A mélyebb fekvésű, vizes területek jó természetességű égeres-körises mocsárerdei, égerligetei, valamint a magasabb fekvésű részeken kialakult természetközeli állapotú gyertyános – kocsányos tölgyes állományok mellett ide soroltuk a területen mára igen megfogyatkozott, nem ritkán már most is degradált állapotban lévő keményfás ligeterdőket, melyek esetében a kifejezett – táj léptékben is megfigyelhető – ritkaság igen fontos tényezője a lehető legnagyobb kíméletnek.

(c) **Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:**

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

J2 Láp- és mocsárerdők

J5 Égerligetek

J6 Keményfás ártéri erdők

K1a Gyertyános - kocsányos tölgyesek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91E0 - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas köris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)

91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)

harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)

kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*)

nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*)

skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

sápadt szemeslepke (*Lopinga achine*)

kis apollólepke (*Parnassus mnemosyne*)

vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*)

erdei béka (*Rana dalmatina*)

kecskebéka (*Pelophylax esculentus*)

mocsári béka (*Rana arvalis*)

zöld levelibéka (*Hyla arborea*)

zöld varangy (*Bufo viridis*)

mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

erdei sikló (*Elaphe longissima*)

nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*)
vízi denevér (*Myotis daubentonii*)
rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*)
fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*)
durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*)
szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*)
vadmacska (*Felis silvestris*)
fekete harkály (*Dryocopus martius*)
rétisas (*Haliaeetus albicilla*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Alapvető fontosságú a terület vízháztartásának megőrzése, a további szárazodás megakadályozása. A természetszerű erdőkben az elsődleges cél a minél teljesebb zavartalanság biztosítása. Természetvédelmi szempontból a fokozottan védett, és a jó természetességű sérülékeny területeken a gazdasági célú erdőművelés felhagyása, a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód lenne ideális. A teljes kezelési egységben kiemelten fontos a folyamatos erdőborítás biztosítása, a természetesnek megfelelő fajösszetétel megőrzése vagy szükség esetén kialakítása, különös tekintettel a fogyatkozóban lévő keményfaligetekre. Fokozottan javasolt ügyelni arra, hogy csak kemény (száraz vagy fagyott) talajon történjen gépi munkavégzés. Fontos az inváziós fás- és lágyszárúak terjedésének megakadályozása. Az odúlakó és xilofág fajok védelme érdekében alapvető fontosságú az idős, vagy idős egyedeket is tartalmazó természetszerű koreloszlású állományok kialakítása és megőrzése, a megfelelő mennyiségű és minőségű (álló és fekvő, nagyobb törzsmérőjű) holt faanyag területen tartása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírási javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (különös tekintettel az 5-13.§ és 42.-43.§, valamint a védett területeken a 31.-41.§-okra.)

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

Nagyatádi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás javaslat	
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.	A fokozottan védett területek és a kiemelkedő természetességű liget-, mocsár- és láperdők, valamint a keményfaligetek termelésből való kivonása, a többi jelölő élőhelyen örökerdő üzemmód.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	Jelölő élőhelyeken a rakodók, depóniák kialakítása kerülendő.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.	Kiemelkedő természetességű liget-, mocsár- és láperdők, valamint a keményfaligetek esetében, pl.: Rinyaszentkirály 3/E, 3/TN, Nagyatád 9/D, 9/E
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).	Az erdőtömbök szélein, valamint a terméketlen területek és vizek határa mentén, ahol szegélyhatás érvényesül.
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.	
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében	Fészkelési időszak: rétiás: 01. 15.-tól 07. 15. fekete gólya: 03. 01-

	fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	08.01. barna kánya: 04. 01. – 07. 31. Ebben az időszakban a fészkek 100 m sugarú környezetében semmilyen gazdasági tevékenység vagy más zavarás nem megengedett. Fészkelési időn kívül a fészkek 50 m sugarú környezetében nem végezhető fakitermelés. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel. Újabb fokozottan védett madárfaj fészkelése esetén szintén egyeztetés szükséges a megfelelő időbeli és térbeli kezelési korlátozások meghatározásához.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.	
E36	Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálaló vágás alkalmazása.	Gyertyános-tölgyes és keményfaliget állományokban.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.	Vízállásos mélyedések,

		terméketlen foltok, lápos, mocsaras állományrészek kímélete.
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.	Védett területen vegetációs időszakban (április 1-től augusztus 31-ig) nem végezhető fakitermelés.
E47	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása.	
E53	Természetes újulat esetében mesterséges felújítás nem alkalmazható.	Természetes felújítás, szükség esetén pótlással.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.	A termőhelynek megfelelően pl.: kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), kocsánytalan tölgy (<i>Quercus petraea</i>), gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>), korai juhar (<i>Acer platanoides</i>), madárcseresznye (<i>Cerasus avium</i>), magyar kőris (<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>pannonica</i>), mezei juhar (<i>Acer campestre</i>), barkócaberkenye (<i>Sorbus torminalis</i>), vadkörte (<i>Pyrus pyraeaster</i>), vénic szil (<i>Ulmus laevis</i>), mézgás éger (<i>Alnus glutinosa</i>), fehér és törékeny fűz (<i>Salix alba</i> , <i>S. fragilis</i>).
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi	

	előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.	
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.	
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.	
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.	
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.	Amennyiben ez nem kivitelezhető, a faanyag árnyékos helyen való tárolása elszállításig.
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.	

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Megfelelő vízellátottság esetén az idős természetközeli élőhelyek kímélete, a jelölő élőhelyek természetkímélő használata mellett egyéb élőhelyrekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési beavatkozás nem szükséges.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A 91E0 (Enyves éger és magas köris alkotta ligeterdők) jelölő élőhely vízhez kötődő társulásai csak akkor őrizhetők meg természetközeli állapotukban, ha biztosított a megfelelő vízháztartásuk és a lehető legkevesebb bolygatás éri őket, emellett a 91F0 (Keménynyás ligeterdők) is közvetlen talajvízhatás alatt állók, így szintén fontos a megfelelő vízellátás biztosítása. A természetközeli állapotú állományok megőrzése hosszú távon csak a gazdasági helyett a természetvédelmi érdekek előtérbe helyezésével érhető el. Az odúlakó és xilofág jelölő fajok állományainak megőrzése érdekében biztosítani kell az idős egyedek illetve állományok, valamint a megfelelő mennyiségű és minőségű holt faanyag jelenlétét.

KE-2 honos fafajú féltermészetes erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Honos fafajú féltermészetes erdők

Többé-kevésbé degradált, de honos fafajok alkotta, felismerhető természetes élőhelytípusba jelenleg is besorolható, vagy ilyen állapotba megfelelő gazdálkodás mellett könnyen átalakítható jellegtelen erdők. Legnagyobb arányban zavart vagy jellegtelen gyertyános-kocsányos tölgyesek és ezek fiatal, regenerálódóban lévő állományai, de az égerligetek és keményfaligetek is képviseltek az egység erdőtagjai között. Az alapvetően honos fajokból álló erdők helyenként akáccal, ritkán zöld juharral, bálványfával, a gypsintben nem ritkán alkörmössel és aranyvesszővel fertőzöttek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

J5 Égerligetek

K1a Gyertyános – kocsányos tölgyesek

P1 Őshonos fafajú fiatalosok

P8 Vágásterületek

RBa Őshonos fafajú puhafás pionír erdők

RBb Őshonos fafajú puhafás jellegtelen erdők

RC Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91E0 - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

91L0 - Illír gyertyános-tölgyesek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*)

nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*)

skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

kis apollólepke (*Parnassus mnemosyne*)

csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*)

vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*)

mocsári béka (*Rana arvalis*)

nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*)

vízi denevér (*Myotis daubentonii*)

rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*)

fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*)
durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*)
vadmacska (*Felis silvestris*)
szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*)
fekete harkály (*Dryocopus martius*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az erdők kezelése során törekedni kell a folyamatos erdőborítás biztosítására, a termőhelynek megfelelő, tájhonos fajokból álló, elegyes, idős állományrészeket is tartalmazó, vegyes korú erdő kialakítására és fenntartására. A jól működő erdei ökoszisztéma biztosításához elengedhetetlen a megfelelő mennyiségű holtfa jelenléte, az élőhelytípusnak megfelelő cserje- és gyepszint megóvása, cserjés erdőszegélyek kialakítása, az idős, böhöncös, odvasodó faegyedek kímélete. Az inváziós fajok további térhódítását meg kell akadályozni, kísérletet kell tenni visszaszorításukra. Törekedni kell az élővilág lehető legkisebb zavarásával járó, kíméletes erdészeti technológiák alkalmazására. Az erdők felújítása során tájhonos fafajok, és lehetőség szerint helyi szaporítóanyag használata javasolt.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény (különös tekintettel az 5-13.§ és 42.-43.§, valamint a védett területeken a 31.-41.§-okra.)

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény vonatkozó rendelkezései

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

Nagyatádi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás javaslat	
E04	Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációinak, továbbá a természetes és természetszerű erdők 100 m-es körzetében idegenhonos fafajok telepítésének korlátozása.	Akác telepítésének vagy felújításban való alkalmazásának korlátozása a védett terület és a közösségi jelentőségű élőhelyek környezetében.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű	Jelölő élőhelyeken a rakodók, depóniák kialakítása

	élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	kerülendő.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.	
E13	Állományszerelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).	Az erdőtömbök szélein, valamint a terméketlen területek és vizek határa mentén, ahol szegélyhatás érvényesül.
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.	
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	Fészkelési időszak: rétisas: 01. 15.-től 07. 15. fekete gólya: 03. 01- 08.01. barna kánya: 04. 01. – 07. 31. Ebben az időszakban a fészkek 100 m sugarú környezetében semmilyen gazdasági tevékenység vagy más zavarás nem megengedett. Fészkelési időn kívül a fészkek 50 m sugarú környezetében nem végezhető fakitermelés. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel. Újabb fokozottan védett madárfaj fészkelése esetén szintén

		egyeztetés szükséges a megfelelő időbeli és térbeli kezelési korlátozások meghatározásához.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.	
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.	
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.	Vízállásos mélyedések, terméketlen foltok, lápos, mocsaras állományrészek kímélete.
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.	Védett területen vegetációs időszakban (április 1-től augusztus 31-ig) nem végezhető fakitermelés.
E47	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása.	
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.	A termőhelynek megfelelően tölgy-kőris-szil ligeterdők, kőrisesek, égeresek, gyertyános-tölgyesek kialakítása. Alkalmazandó fajok pl.: kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), kocsánytalan tölgy (<i>Quercus petraea</i>), gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>), korai juhar (<i>Acer platanoides</i>), madárcseresznye (<i>Cerasus avium</i>), magyar kőris (<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp.

		<i>pannonica</i>), mezei juhar (<i>Acer campestre</i>), barkócaberkenye (<i>Sorbus torminalis</i>), vadkörte (<i>Pyrus pyraeaster</i>), vénic szil (<i>Ulmus laevis</i>), mézgás éger (<i>Alnus glutinosa</i>), fehér és törékeny fűz (<i>Salix alba</i> , <i>S. fragilis</i>).
E53	Természetes újulat esetében mesterséges felújítás nem alkalmazható.	Természetes felújítás, szükség esetén pótlással.
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	A termőhelynek megfelelően pl.: kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), kocsánytalan tölgy (<i>Quercus petraea</i>), gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>), korai juhar (<i>Acer platanoides</i>), madárcseresznye (<i>Cerasus avium</i>), magyar kőris (<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>pannonica</i>), mezei juhar (<i>Acer campestre</i>), barkócaberkenye (<i>Sorbus torminalis</i>), vadkörte (<i>Pyrus pyraeaster</i>), vénic szil (<i>Ulmus laevis</i>), mézgás éger (<i>Alnus glutinosa</i>), fehér és törékeny fűz (<i>Salix alba</i> , <i>S. fragilis</i>).
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, faszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a faszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az	

	engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöpömpésmentes kijuttatással.	
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.	
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.	
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.	
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.	Amennyiben ez nem kivitelezhető, a faanyag árnyékos helyen való tárolása elszállításig.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységben természetkímélő gazdálkodás folytatásával javítható az élőhelyek természetessége.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységet alkotó erdőtagok jó fafajkészletűek, részben felismerhető természetes vegetációs egységek képviselői, melyek egyben jelölő élőhelytípusok is. A fennmaradó jellegtelen ültetett állományok megfelelő gazdálkodással viszonylag könnyen jó természetességi állapotba hozhatók. A megfelelő kezelési módszerek alkalmazásával az összes állomány esetében eredményesen hátráltatható a területen jelenlévő inváziós fajok terjedése, ideális esetben ezek eliminálhatók is, így a természetesség tovább javulhat. A honos fajokból álló, de homogén, természetidegen szerkezetű ültetvények az erdők ökológiai szerepének betöltésére jelen állapotukban kevésbé alkalmasak, de természetességük javításával stabilabb, és természetvédelmi szempontból értékesebb élőlényközösségek kialakulása válik lehetővé.

KE-3 tájidegen és elegyes faállományok

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: Tájidegen és elegyes faállományok

Akácok és vörös tölgyesek, ritkán fekete dió elegyetlen vagy elegyes állományai tartoznak a kezelési egységbe. Alacsony természetességi értékű, erősen leromlott állapotú erdőterületek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők

S1 – Ültetett akácok

S3 – Egyéb tájidegen lombos erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

Közösségi jelentőségű élőhelyek nem találhatók a kezelési egység területén.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

erdei béka (*Rana dalmatina*)

zöld varangy (*Bufo viridis*)

erdei sikló (*Elaphe longissima*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az idegenhonos állományok szerkezetátalakítása az elsődleges természetvédelmi cél ebben a kezelési egységben. A fajösszetételen túl az erdők szerkezetének természetességét is növelni szükséges az egyszintű erdők többszintessé tétele, a termőhelyi adottságoknak megfelelő, természetszerű szerkezetű és fajösszetételű állományok fokozatos kialakítása által. Az őshonos fajok egyedeinek védelme javasolt minden korosztályban, az előhasználatok során a fakitermelések lehetőleg ne érintsék az őshonos fajok egyedeit, véghasználatkor pedig hagyásfaként maradjanak vissza a területen. Az erdőgazdálkodás során ahol az aljnövényzet még kevésbé degradálódott, ügyelni kell a lehető legkisebb mértékű bolygatására.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény (különös tekintettel az 5-13.§ és 42.-43.§, valamint a védett területeken a 31.-41.§-okra.)

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

Nagyatádi erdőtervezési körzet körzeti erdőterve

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás javaslat	
E04	Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációinak, továbbá a természetes és természetszerű erdők 100 m-es körzetében idegenhonos fajok telepítésének korlátozása.	Akác telepítésének vagy felújításban való alkalmazásának korlátozása a védett terület és a közösségi jelentőségű élőhelyek környezetében.
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.	Honos fajokból, amennyiben találhatók a területen.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	Honos fajokból, amennyiben találhatók a területen.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	Honos fajokból, amennyiben találhatók a területen.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	Fészkelési időszak: rétság: 01. 15.-től 07. 15. fekete gólya: 03. 01- 08.01. barna kánya: 04. 01. – 07. 31. Ebben az időszakban a fészkek 100 m sugarú környezetében semmilyen gazdasági tevékenység vagy más zavarás nem megengedett.

		Fészkelési időn kívül a fészkek 50 m sugarú környezetében nem végezhető fakitermelés. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel. Újabb fokozottan védett madárfaj fészkelése esetén szintén egyeztetés szükséges a megfelelő időbeli és térbeli kezelési korlátozások meghatározásához.
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	A vegyes faállományok esetében, honos fajokból.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	Honos fajokból, amennyiben találhatók a területen.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.	
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.	
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.	A A termőhelynek megfelelően tölgy-kőris-szil ligeterdők, kőrisesek, égeresek, gyertyános-tölgyesek kialakítása. Alkalmazandó fajok pl.: kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), kocsánytalan tölgy (<i>Quercus petraea</i>), gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>), korai juhar (<i>Acer platanoides</i>),

		madárcseresznye (<i>Cerasus avium</i>), magyar kőris (<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>pannonica</i>), mezei juhar (<i>Acer campestre</i>), barkócaberkenye (<i>Sorbus torminalis</i>), vadkörte (<i>Pyrus pyraeaster</i>), vénic szil (<i>Ulmus laevis</i>), mézgás éger (<i>Alnus glutinosa</i>), fehér és törékeny fűz (<i>Salix alba</i>, <i>S. fragilis</i>).
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.	A termőhelynek megfelelően tölgy-kőris-szil ligeterdők, kőrisesek, égeresek, gyertyános-tölgyesek kialakítása. Alkalmazandó fajok pl.: kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), kocsánytalan tölgy (<i>Quercus petraea</i>), gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>), korai juhar (<i>Acer platanoides</i>), madárcseresznye (<i>Cerasus avium</i>), magyar kőris (<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>pannonica</i>), mezei juhar (<i>Acer campestre</i>), barkócaberkenye (<i>Sorbus torminalis</i>), vadkörte (<i>Pyrus pyraeaster</i>), vénic szil (<i>Ulmus laevis</i>), mézgás éger (<i>Alnus glutinosa</i>), fehér és törékeny fűz (<i>Salix alba</i>, <i>S. fragilis</i>).
E55	Természetes, természetszerű és származék erdőkkel határos erdőterületek felújítása tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.	A termőhelynek megfelelően pl.: kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), kocsánytalan tölgy (<i>Quercus petraea</i>), gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>), korai juhar (<i>Acer platanoides</i>), madárcseresznye (<i>Cerasus</i>

		<i>avium</i>), magyar kőris (<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>pannonica</i>), mezei juhar (<i>Acer campestre</i>), barkócaberkenye (<i>Sorbus torminalis</i>), vadkörte (<i>Pyrus pyraeaster</i>), vénic szil (<i>Ulmus laevis</i>), mézgás éger (<i>Alnus glutinosa</i>), fehér és törékeny fűz (<i>Salix alba</i> , <i>S. fragilis</i>).
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.	
E64	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).	
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.	
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után	

	kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.	
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.	
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó idegenhonos erdőállományok letermelése után természetvédelmi szempontból a fafajcsere útján történő szerkezetátalakítás lenne ideális, a termőhelynek megfelelő honos állományok kialakításával. Az intenzíven terjedő akác átalakítása jelentős költségekkel jár, melyet lehetőség szerint pályázati forrásból érdemes fedezni.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

A tájhonos élőhelyek rekonstrukciója, a fafajcsere a környező értékes területek idegenhonos fajokkal való fertőződésének megelőzése érdekében is fontos. Az idegenhonos fafajú erdőállományok a természetes, őshonos állományok számára is alkalmas termőhelyeken tenyésznek. Visszaszorításuk legjobb módja a véghasználatot követő szerkezetátalakítás, illetve az előhasználatok során az őshonos fajok egyedeinek kímélete. A tájidegen fajokból álló, vagy homogén, természetidegen szerkezetű ültetvények az erdők ökológiai szerepének betöltésére kevésbé alkalmasak. Természetességük növelésével növekszik az élőhelyi és faji diverzitás, stabilabb, és természetvédelmi szempontból értékesebb élőlényközösségek kialakulása válik lehetővé.

KE-4 egyéb területek

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Másodlagos fátlan területek

A területtel nyugatról szomszédos halastó kis területtel belógó száraz, gyomos parti nádasai illetve az erdővel határos, erősen használt mezőgazdasági területek degradált, gyomos gyepeinek területre benyúló szélei tartoznak a kezelési egységbe.

Az ide sorolt részek a terület egészéhez képest igen kis aránya, a természetvédelmi szempontból fontos és értékes élőhelytípusoktól való gyökeres különbözősége és önmagukban is jelentkező értéktelensége miatt igen jelentéktelen, szó szerint is marginális töredék területek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek

OC Jellegtelen száraz gyepek

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek:

Közösségi jelentőségű élőhelyek nem találhatók a kezelési egység területén.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Közösségi jelentőségű fajok nem jellemzőek a kezelési egység területén

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Fátlan területek, melyek egyes inváziós lágyszárúaknak jelenthetnek kiindulópontot a terjedéshez. Mivel azonban mára ezen fajok megtelepedése, elterjedése jobbra megtörtént, az ide tartozó részek kezelésének legfontosabb irányelve a teljes elgyomosodás megelőzése. A terület északi részén található elszántott terület erdő művelési ágú földrészlethez tartozik, honos fajokkal való visszaerdősítése javasolt. A területbe benyúló nádas szegélyek nem igényelnek beavatkozást, kezeletlen állapotban való fenntartásuk javasolt. A területen található egyetlen apró gyepterület művelési ágú terület esetében a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) kormányrendelet előírásai az irányadók.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

A természet védelméről szóló 1996.évi LIII. törvény vonatkozó rendelkezései. (különös tekintettel az 5-13.§ és 42.-43.§, valamint a védett területeken a 31.-41.§-okra.)

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet

A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) kormányrendelet

b) Javasolt előírások:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó kezelési előírás-javaslatok	Megjegyzés
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.	A gyepterület esetében.
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.	
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.	
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.	
V67	A területen mindennemű beavatkozás kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt.	A nádszegélyek esetében.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A terület északi szélén található felszántott erdő művelési ágú terület honos fajokkal való visszaerdősítése javasolt.

(g) Kezelési javaslatok indoklása:

Marginális, apró területrészek, amelyek adminisztratív okokból estek a védett egységbe, gyakorlati szempontból nem képezik a tervezési terület szerves részét.

3.2.2. ÉLŐHELYREKONSTRUKCIÓ ÉS ÉLŐHELYFEJLESZTÉS

A terület szinte egészét kitevő erdők közel a teljes területen gazdasági erdők. Az állományok nagy része közepesen vagy erősebben degradált, az igazán természetes részek aránya kicsi. Az élőhelyfejlesztés legfőbb iránya ebből kifolyólag az erdőállományok természetességének javítása (KE-2). A tájidegen ültetvények esetében a honos és potenciális növényzeti típus – jobbára gyertyános-kocsányos tölgyes – kialakítása a megvalósítható és megcélzott természetvédelmi cél (KE-3). A vízellátástól erősen függő élőhelytípusok esetében a terület vízháztartásának stabilizálását célzó beavatkozások segíthetnek a természetesség megőrzésében, illetve javításában.

3.2.3. FAJVÉDELMI INTÉZKEDÉSEK

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján.

Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) - A faj megőrzése szempontjából fontos a nedves vízállásos területek magas talajvízszintjének fenntartása, valamint a talaj bolygatásának, így a terület vaddisznóállományának csökkentése.

Skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), **kerekvállú állasbogár** (*Rhysodes sulcatus*) - A fajok védelme érdekében fontos a megfelelő mennyiségű és minőségű holt faanyag biztosítása az erdőgazdálkodás során. Ezt az egészségügyi termelések, száradéktermelés és tuskózás mellőzésével, az idős egyedek kíméletével, a vágáskorok növelésével és hagyásfa-csoportok megőrzésével, vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú kezeléssel lehet elősegíteni.

Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) – A tölgyesek megőrzésével, idős egyedek védelmével, területarányuk növelésével lehet javítani a faj természetvédelmi helyzetén. Fontos a tölgyesekben a talajelőkészítő munkálatoknál a tuskózás mellőzése. A faállományban a vegyes korú állományok kialakítása, az előregedett, száradó vagy sérült fák helyszínen hagyása, a megfelelő benapozottságú hagyásfák és a tanúfák megőrzése kívánatos.

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) - A tölgyesek megőrzésével, idős egyedek védelmével, területarányuk növelésével lehet javítani a faj természetvédelmi helyzetén. Fontos a tölgyesekben a talajelőkészítő munkálatoknál a tuskózás mellőzése. Csökkenteni kell a vaddisznó állományát, mert rendszeresen kitúrja a lárvákat.

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*) - A tervezési területen a felszíni vizek levezetésének elkerülése, a természetes vízdinamikára épülő, sekély vizű élőhelyek és a szaporodó helyeken az árnyékoló növényzet fenntartása elősegítheti az állomány növekedését.

Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) - Minden erdőlakó denevérfaj védelme szempontjából kiemelten fontos az öreg erdők, az idős és odvas faegyedek megtartása a területen, valamint a rovarölő szerek használatának mellőzése az erdőgazdálkodásban. A piszedenevér tipikus erdőlakó denevérfajunk, gyakran naponta váltja szálláshelyeit. Ennek következtében egy adott kolóniának szálláshelyek hálózatára van szüksége. A piszedenevér ezen kívül szálláshely- és táplálékspecialista is. Szinte kizárólag idős fák elváló kérge alatt telepszik meg, illetve táplálékbázisát túlnyomórészt éjjeli lepkék alkotják. Annak érdekében, hogy megfelelő számú szálláshely és elegendő táplálkozóterület álljon rendelkezésre, a

folyamatos erdőborítást biztosító, természetközeli erdőgazdálkodási módszerek alkalmazása, az idős (vagy nagyobb számú idős egyedet is tartalmazó vegyes korú) állományok folyamatos jelenlétének biztosítása, a természetes erdődinamikai folyamatok térnyerésének elősegítése javasolt elsősorban a honos fafajú keményfás erdőkben. A természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás és az egyéb nagyterületű véghasználatok, rövid időn belül kivitelezett fokozatos felújítóvágások rontják a faj állományainak túlélési esélyeit. Az idegenhonos fajok és a monokultúra jellegű ültetvények kiterjedésének visszaszorítása, a termőhelynek megfelelő őshonos fafajokból álló természetes elegyarányú erdők kialakítása elősegíti a faj fennmaradását a területen. Az erdőlakó denevérek szempontjából kiemelten fontos erdőrészekben (idős tölgyes állományok) az esetleges fakitermelések augusztus 15. és október 31. közötti elvégzésével elkerülhető a kölykezőkolóniák, illetve a telelőcsoportok elpusztulása. Kiemelten fontos az álló holtfák meghagyása, illetve az odvas, böhöncös, idős faegyedek kijelölése és megőrzése. A kártevők elleni védekezés csak indokolt esetben, szelektív szerekkel vagy biológiai módszerek alkalmazásával támogatható, a táplálékbázis megőrzése érdekében.

3.2.4. KUTATÁS, MONITOROZÁS

A jelen munka elkészítéséhez elvégzett élőhelytérképezést és széles körű zoológiai és botanikai felméréseket a fenntartási terv felülvizsgálatai előtt, 10 évente célszerű újra elvégezni. A jelölő fajok és élőhelyek tekintetében minimálisan hat évente (a közösségi jelentőségű fajokról és élőhelyekről az Európai Unió felé benyújtandó jelentések periódusainak megfelelően) el kell végezni az állományok és területek felmérését.

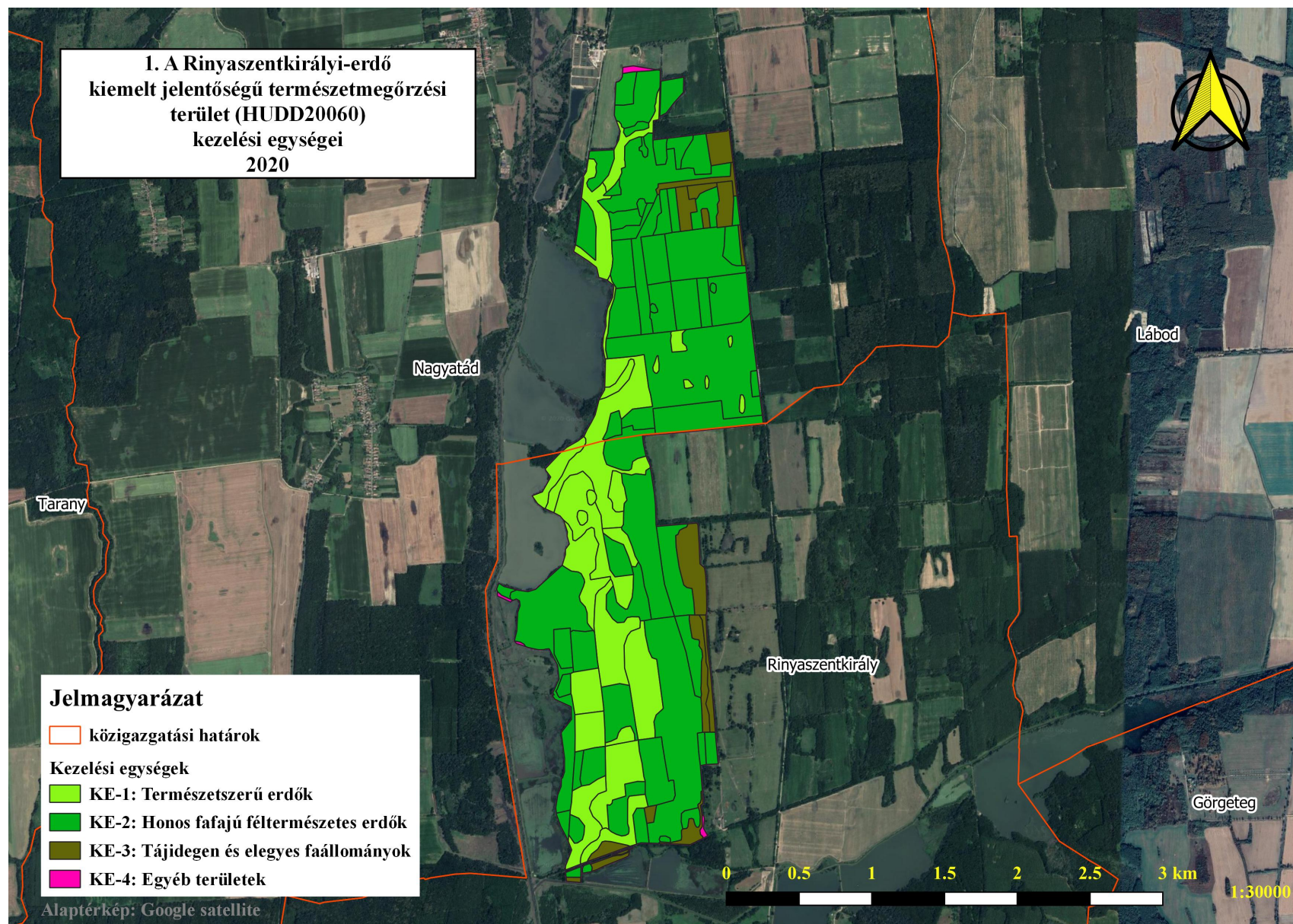
3.2.5. MELLÉKLETEK

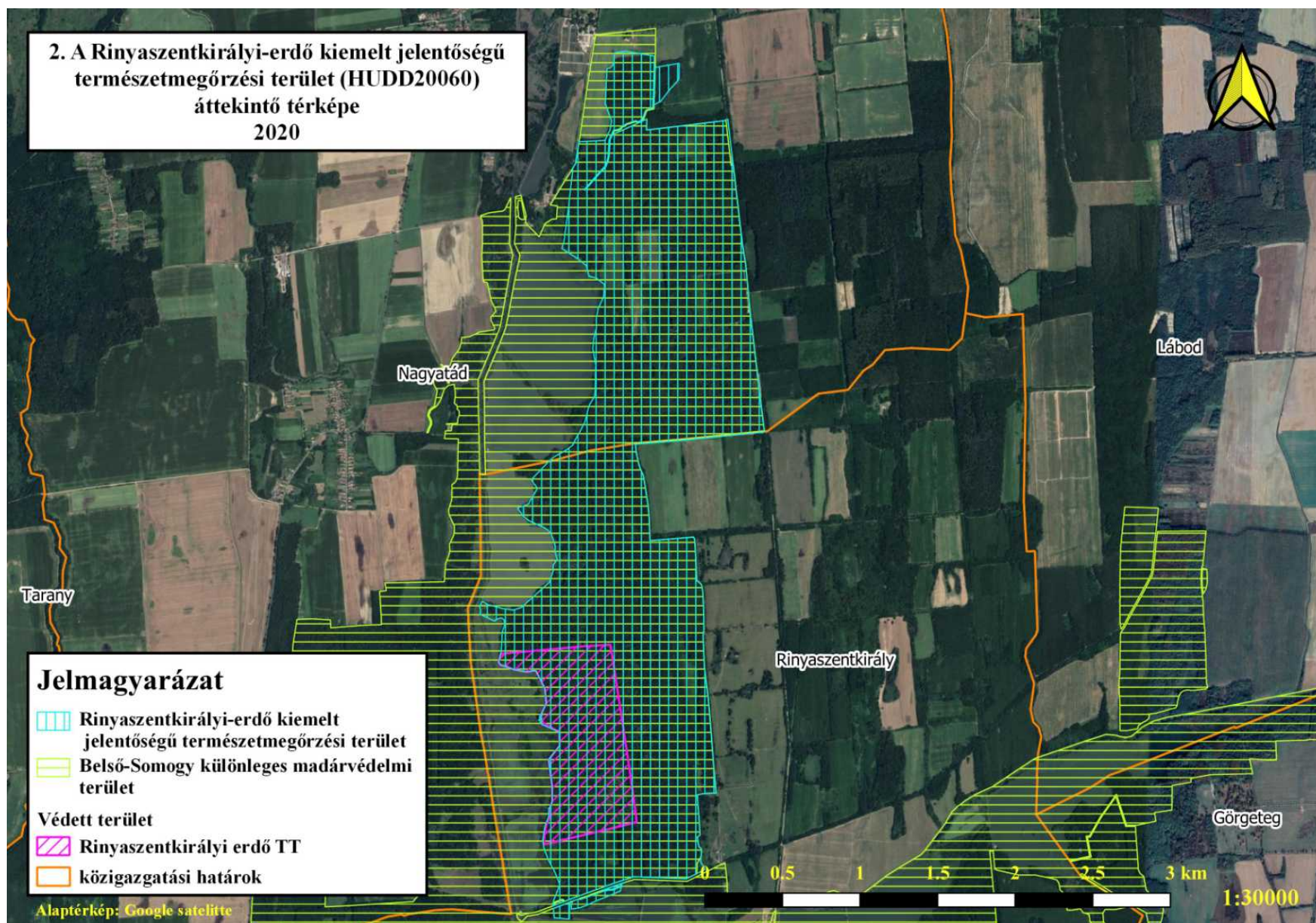
Térképek:

1. A Rinyaszentkirályi-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUDD20060) kezelési egységeinek térképe (2020)
2. A Rinyaszentkirályi-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUDD20060) átnézeti térképe (2020)

Táblázat :

A Rinyaszentkirályi-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUDD20060) egyes kezelési egységeihez tartozó földrészletek és erdőrészletek táblázata

A Rinyaszentkirályi-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUDD20060) egyes kezelési egységeihez tartozó földrészletek és erdőrészletek táblázata

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (Ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
KE-1	Természetszerű erdők	140,94	Nagyatád 0423/, 0424/, 0422/1 a, 0422/3, 0422/4, 0428/1, 0428/2 a, Rinyaszentkirály 0210/, 0214/, 0215/, 0216/, 0217/, 0209/1, 0209/2 a	Nagyatád, 12 A, 9 A, 9 D, 12 I, 12 J, 12 K, 12 NY 1, 12 NY 2, 13 A, 13 B, 13 C, 13 D, 13 E, 13 F, 13 G, 13 H, 13 I, 13 J, 13 N, 13 NY 1, 13 NY 2, 13 O, 13 ÚT 1, 25 D, 25 E, 25 G, 28 I, 9 B, 9 C, 9 E, 9 N, 9 NY 3, 9 O, 9 TN, Rinyaszentkirály, 2 D, 2 A, 3 A, 3 D, 4 A, 7 A, 8 A, 8 D, 9 D, 10 A, 10 F, 10 NY, 2 C, 2 E, 2 F, 2 G, 2 H, 2 TN 1, 2 TN 2, 2 ÚT, 3 B, 3 F, 3 NY 1, 3 NY 2, 3 ÚT, 4 F, 4 G, 4 NY, 7 B, 7 F, 7 G, 7 NY, 8 B, 8 C, 8 E, 8 F, 8 H, 8 I, 8 J, 8 NY, 9 B, 9 C, 9 E, 9 F, 9 G, 9 H, 9 M, 9 NY 1, 9 NY 2, 9 ÚT
KE-2	Honos fafajú féltermészetes erdők	330,69	Nagyatád 0423/, 0424/, 0422/3, 0422/4, 0428/1, 0428/2 a, 0429/2 c, 0429/2 d, 0456/2, Rinyaszentkirály 0190/, 0214/, 0221/, 0222/, 0209/1, 0209/2 a, 0209/2 b, 0211/1 c, 0211/2 a	Nagyatád, 12 A, 12 D, 9 A, 10 B, 10 C, 12 B, 12 C, 12 E, 12 F, 12 G, 12 H, 12 I, 12 K, 12 NY 1, 12 NY 2, 12 ÚT, 13 A, 13 B, 13 C, 13 D, 13 E, 13 F, 13 G, 13 H, 13 I, 13 J, 13 K, 13 L, 13 M, 13 N, 13 NY 1, 13 NY 2, 13 O, 13 ÚT 1, 13 ÚT 2, 25 G, 28 D, 28 H, 28 I, 9 B, 9 C, 9 E, 9 F, 9 G, 9 H, 9 I, 9 J, 9 K, 9 L, 9 M, 9 N, 9 NY 1, 9 O, 9 Q, 9 R, 9 S, 9 T, 9 U, 9 ÚT 1, 9 ÚT 2, 9 V, Rinyaszentkirály, 2 D, 3 A, 3 D, 4 A, 4 D, 7 A, 8 A, 9 A, 9 D, 10 A, 10 D, 10 B, 10 C, 10 E, 10 F, 10 G, 10 H, 10 K, 10 NY, 10 TI 5, 10 TN 1, 10 ÚT, 2 E, 2 F, 2 G, 3 B, 3 C, 3 F, 3 NY 2, 3 ÚT, 4 B, 4 C, 4 E, 4 F, 4 G, 4 NY, 6 TI, 6 ÚT, 7 B, 7 C, 7 E, 7 F, 7 G, 7 H, 7 J, 7 NY, 8 B, 8 E, 8 F, 8 G, 8 H, 8 I, 8 J, 8 NY, 9 B, 9 C, 9 E, 9 F, 9 H, 9 I, 9 J, 9 K, 9 L, 9 M, 9 NY 1, 9 NY 2, 9 ÚT, 9 VI
KE-3	Tájdísz és elegyes faállományok	35,23	Nagyatád 0424/, 0456/2, Rinyaszentkirály 0214/, 0221/, 0222/, 0223/, 0208/2 b, 0209/1	Nagyatád, 10 A, 11 A, 10 B, 10 C, 11 K, 11 NY, 12 E, 12 H, 12 NY 1, 12 ÚT, 9 C, 9 F, 9 G, 9 H, 9 K, 9 L, 9 M, 9 NY 1, 9 R, 9 S, 9 T, 9 U, 9 ÚT 1, 9 ÚT 2, 9 V, Rinyaszentkirály, 4 D, 7 D, 10 D, 10 C, 10 F, 10 G, 10 H, 10 K, 10 NY, 10 TI 5, 10 TN 1, 10 TN 2, 4 B, 4 C, 4 NY, 5 ÚT, 6 ÚT, 7 C, 7 H, 7 I, 7 J, 7 NY, 9 E, 9 F, 9 G, 9 J, 9 K, 9 NY 2
KE-4	Egyéb területek	1,32	Nagyatád 0428/2 a, Rinyaszentkirály 0208/2 b, 0209/1, 0209/2 a, 0211/1 c	Rinyaszentkirály, 8 A, 10 H

(A táblázat térinformatikai leválogatással készült, adatai tájékoztató jellegűek. Mivel a kezelési egységek nem igazodnak földrészlet- vagy erdőrészlet határhoz, ezért egy részlet több kezelési egységhez is tartozhat, illetve minimális átfedés esetén is megjelenítésre kerül az adott kezelési egységnél.)

3.3. A KEZELÉSI JAVASLATOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEHETSÉGES ESZKÖZEI A JOGI HÁTTÉR ÉS A TULAJDONVISZONYOK FÜGGVÉNYÉBEN

A tervezési területen fekszik a 62,8 hektáros Rinyaszentkirályi erdő Természetvédelmi Terület. (Védetté nyilvánító jogszabály: 68/2007. (X. 18.) KvVM rendelet)

A terület nagy része (96,4%) állami tulajdonban van, ezen belül jellemzően a SEFAG Zrt. vagyonkezelésében. A fennmaradó rész magántulajdon.

Az állami területek magas aránya miatt a természetvédelmi célú kezelés szakszerű megvalósítása kivitelezhető, amennyiben az ehhez szükséges források biztosítása megoldható.

3.3.1. AGRÁRTÁMOGATÁSOK

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végéhez közeledve – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

A felhívás célja kompenzációs támogatás nyújtása azoknak a magán erdőgazdálkodóknak, akik Natura 2000 erdőterületeken folytatnak gazdálkodást. Ezzel a támogatással biztosítható a jogszabályi előírásoknak megfelelő gazdálkodás által generált esetleges bevételkiesés vagy többletköltség ellentételezése. A támogatásra való jogosultság a 275/2004. (X. 8.) Korm.

rendelet szerinti MePAR és az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő lehatárolásokat figyelembe véve kerül meghatározásra. A támogatási összegek mértéke függ az igényelt faállomány-típustól és korcsoporttól.

VP4-13.2.1.-16 - Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken

A felhívás célja a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakítása, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat erősítése. A támogatásban azok a gazdálkodók vehetnek részt, akik az 1257/1999/EK tanácsi rendelet 19. cikke alapján meghatározott területen mezőgazdasági tevékenységet folytatnak. A támogatás jövedelemkiegészítést biztosít a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeken a terület igényeihez igazított mezőgazdasági tevékenységet fenntartó gazdálkodók részére.

VP2.-4.1.4-16 A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése

A jelen felhívás célja a mezőgazdasági termelés biztonsága és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodása érdekében a vízviSSzatartás, a vízkészleteinkkel való fenntartható gazdálkodás, takarékos öntözési technológiák elterjesztése, a klímaváltozásnak ellenálló termelési módszerek és fenntartható területhasználat biztosítása, a felszíni és felszín alatti víztestek mennyiségi szempontból jó állapotba hozásához és/vagy a jó állapotuk megőrzéséhez szükséges intézkedések támogatása.

VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések

A felhívás célja, hogy támogatást nyújtson azon erdőgazdálkodóknak, akik **önkéntes alapon**, a vonatkozó jogszabályi előírásokban és az erdőtervben foglalt jogosultságukat kihasználva, a kötelezettségeken túlmutató erdő-környezetvédelmi vállalkozásokat tesznek. Mindezzel a tudatos erdő-környezetvédelmi gazdálkodási módok elterjesztését, a fafajok adaptációs készségének növelését, az egyes területeken az erdőtípus, fafaj-összetétel, illetve gazdálkodási mód megváltoztatását kívánjuk előmozdítani. A felhívás keretében 3 különböző célterületre igényelhető támogatás:

- 1) Örökérdő gazdálkodás;
- 2) Erdőállományok kézimunka igényes ápolása;
- 3) Természetkímélő anyagmozgatás.

VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése

A felhívás célja a klíma rezisztens fafajok biztosítása, fafajaink evolúciós potenciáljának fenntartása, a genetikai változatosság megőrzése a fafajok alkalmazkodóképességének érdekében. A pályázat keretében az alábbi tevékenységekre lehet vissza nem térítendő támogatást igényelni:

- 1.) In situ génmegőrzési módok esetében:
 - a) erdészeti génrezervátumok fenntartása,
 - b) magtermesztésre kijelölt törzsállományok fenntartása
- 2.) Ex situ génmegőrzési módok esetén:
 - a) juvenilis formában, genotípus gyűjtemény fenntartása
 - b) oltvány formában, genotípus gyűjtemény fenntartása
 - c) faalakú formában utódnemzedék, származás, család gyűjtemény fenntartása
 - d) faalakú formában genotípus gyűjtemény fenntartása
- 3.) Erdészeti faanyagtermelő növények törzsültetvényei:
 - a) vegetatív szaporítású fajok, fajták, szuperelit és elit fokozatú anyatelepeinek fenntartása
 - b) generatív szaporítású fajok, fajták magtermesztő ültetvényeinek fenntartása.

VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

A támogatás célja az erdőtüzek vagy egyéb természeti katasztrófák – az éghajlatváltozással összefüggő eseményeket is beleértve – és a katasztrófaesemények által károsított erdőgazdálkodási potenciál helyreállítása. Csak olyan káresemények esetén igényelhető a

támogatás, ahol korábban a gazdálkodó vagy a szakszemélyzet eleget tett a *az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet (továbbiakban: Vhr.) 40.§* szerint előírt bejelentési kötelezettségének, és a károsodás mértéke az erdészeti hatóság által igazoltan eléri a meghatározott mértéket.

VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése

Mivel a klímaváltozás jelentős és egyre fokozódó abiotikus kockázatokat jelent, Magyarországon is egyre gyakoribbá váltak a száraz, aszályos évek – ezáltal a tűzveszély is jelentősen növekedett. Az erdőgazdálkodás biztonsága érdekében szükséges fokozott figyelmet fordítani az erdőtűzek kialakulásának megelőzésére – a pályázati felhívás ehhez biztosít megfelelő támogatást.

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak:

- tűzpászta kialakítása vagy fenntartása
- víznyerőhely kialakítása;
- vízzáró talaj alkalmazása;
- egyéb szigetelés alkalmazása;
- fenyő fő-fafajú állományok tisztításából származó fenyő tisztítási anyag eltávolítása;
- tuskósortok lehordásának támogatása.

VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek

A felhívás célja az erdők gazdasági értékének növelése olyan erdészeti beavatkozásokkal, amelyek által az erdők nagyobb mértékben képesek ellátni gazdasági értékteremtő funkciójukat. Ide kell érteni azokat a beavatkozásokat is, amelyek hatásai nem azonnal, hanem a jövőben várható fahasználatok során tapasztalhatók.

A felhívás keretében az alábbi tevékenységek támogathatóak: kézi befejezett ápolás, gépi befejezett ápolás; tisztítás fahasználat; magas törzsnyesés (5m), kihordás, sorba rendezés, vagy aprítás.

VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A felhívás a meglévő erdő természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú vagy a sarjeredetű állomány helyett magasabb ökológiai értékű, legalább azonos természetességgű, nem sarj eredetű állomány létrehozását kívánja előmozdítani. Az erdő egyes szerkezeti elemeinek átalakítása, több szintes állományszerkezet kialakítása, valamint az adott termőhelynek megfelelő természetes erdőtársulásokká történő átalakítás erdőszerkezet átalakítás segítségével valósítható meg. A felhívás keretében az intenzíven terjedő idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása is támogatható. Az erdei élőhelyek változatosságának növelése szempontjából további fontos élőhelyfejlesztési lehetőség az erdei tisztások kialakítása vagy helyreállítása.

A felhívás keretében az alábbi célterületek támogathatók:

1) A szerkezetátalakítási célok megvalósítása érdekében az alábbi tevékenységek támogathatóak:

- A.) Tarvágást követő teljes erdőszerkezet átalakítás
- B.) Erdőállomány alatti erdősítéssel történő teljes erdőszerkezet átalakítás
- C.) Alátelepítés során állománykiegészítéssel történő erdőszerkezet átalakítás

2) Klímarezisztens szaporítóanyaggal történő erdőfelújítás

3) Egyéb, az erdei ökoszisztémák ellenálló-képességének és környezeti értékének növelése érdekében az alábbi tevékenységek támogathatóak:

- A.) Intenzíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása

B.) Erdei tisztások kialakítása vagy helyreállítása

A tervezési területet érintő, támogatható területek arányáról, lehatárolásáról a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) honlapján érhetők el folyamatosan frissülő adatok:

<https://mepar.mvh.allamkincstar.gov.hu/#/>

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Jelenleg a Natura 2000 gyepterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés, azonban egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (pl. vizes élőhelyek) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés nincs hatályban.

Az erdőterületek vonatkozásában a jelenlegi támogatási rendszer szinte kizárólag magán-erdőgazdálkodók számára elérhető. Ennek következtében a területen legnagyobb arányban előforduló állami tulajdonú erdőkben a Natura 2000 elvárásokkal összhangban levő természetvédelmi célok érvényesítéséhez szükséges rendszeres anyagi támogatás nem érhető el, csak pályázati úton szerezhető eseti támogatás. Szükséges lenne ezért olyan támogatási konstrukciókat is kidolgozni, amelyek az állami erdők valóban természetvédelmi szemléletű kezelését is lehetővé teszik. A magánerdők esetében a kompenzáció akkor lehetne eredményes, ha mértéke a pusztán gazdasági szempontú hasznosításból származó nyereséggel összevethető lenne, valamint ha a jogosultság feltételrendszere a jelenleginél pontosabban, területspecifikusan lenne meghatározva.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások nem tesznek lehetővé kellő differenciálást az eltérő gyeptes élőhelytípusok között. A fenntartási terveknek ezért is fontos feladata a konkrét helyi adottságok figyelembevételével meghatározott javaslat rendszer kidolgozása. Fontos, hogy ezen konkrét javaslatok mielőbb beépítésre kerüljenek a támogatási rendszerbe, mivel az érvényes kezelési tervvel nem rendelkező védett területek és a nem védett Natura 2000 gyepterületek a támogatási rendszerből kiszorulhatnak, vagy a természetvédelmi céloknak nem megfelelő kezelésben részesülhetnek, amennyiben a természetvédelmi célok elérése rendszeres kaszálást vagy legeltetést nem igényel. Így adott esetben pont azok a területek nem számíthatnak támogatásra, amelyek (a természeti értékek megóvása érdekében) gazdaságilag nem hasznosíthatók. A jelenlegi támogatási rendszer arra ösztönzi a területhasználót, hogy még a gazdálkodásra amúgy alkalmatlan, de magas természetességi értékű területeken is rendszeres és szükségtelen beavatkozásokat végezzen, nem teszi érdekeltté a gazdálkodókat a háborítatlan, gazdaságilag nem hasznosított területek megőrzésében. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

A szántó művelési ágú területek agrártámogatási rendszere a Natura 2000 területeken kevésbé hangsúlyos kérdés (a szántók alacsony területaránya miatt), de országos szinten környezetvédelmi és természetvédelmi szempontból ez vet fel a legtöbb problémát. A pusztán területalapú támogatási formák számos kedvezőtlen folyamatot indítottak el, vagy tartanak fenn. Mivel a területek kiterjedéséhez kötik az igényelhető támogatás összegét, arra ösztönzik a gazdálkodókat, hogy teljes területüket szántóföldi művelésbe vonják, megszüntessék a szegélyélőhelyeket, mezsgyéket, a szántók közé ékelődő terméketlen, de bűvőhelynek,

költőhelynek alkalmas természetközeli élőhelyfoltokat. Ennek következtében drasztikusan csökken az agrártáj mozaikossága, eltűnnek azok az élőhelyfoltok, amelyek mellett, hogy számos madárfaj, apróvad és nem utolsósorban beporzó rovarfaj számára nyújtanak menedéket, gazdasági szempontból is hasznosak, mivel hozzájárulnak a kártevők elleni természetes védekezéshez, a szél és víz okozta talajerózió csökkentéséhez, a mikroklimatikus viszonyok kiegyensúlyozásához, és a talaj vízháztartásának stabilizálásához is. Fontos lenne olyan támogatási struktúra kidolgozása, amely a gazdálkodókat érdekeltté teszi a természetközeli élőhelyfoltok, vizes mélyedések, cserjés-fás és gyepes táblaszegélyek, méhlegelők művelés nélküli megőrzésében. Fontos továbbá a földhasználat-váltás ösztönzése (extenzív gazdálkodási módok, gyepesítés, erdősítés támogatása) a gyenge termőhelyi adottságú és a belvizes területeken. A monokultúrák és hatalmas kiterjedésű egybeművelt táblák helyett a kistáblás művelés, a mozaikos tájszerkezet kialakításának ösztönzése javasolt.

3.3.2. PÁLYÁZATOK

A területen nem történtek pályázat keretében beavatkozások és jelenleg sem folyik pályázat megvalósítása vagy előkészülete.

3.3.3. EGYÉB

A terület kezelésével kapcsolatos egyéb javaslat nem merült fel.

3.4. A TERV EGYEZTETÉSI FOLYAMATÁNAK DOKUMENTÁCIÓJA

A célcsoportok elérésére alkalmas kommunikációs elemeket a tervezési munkához és a kommunikáció céljaihoz igazodva választottuk ki.

Az érintett államigazgatási szervek, hatóságok, önkormányzatok, tulajdonosok, gazdálkodók, területhasználók, gazdálkodói érdekképviselői szervek, civil szervezetek vagy hivatali kapun, vagy postai úton és/vagy e-mailben kaptak értesítést az egyeztetési dokumentációval kapcsolatban. A tervet mindenki számára hozzáférhetővé tettünk a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, valamint az érintett önkormányzatok honlapjain elektronikus formában.

A koronavírus terjedése miatt bevezetett korlátozásokra tekintettel, a tömeges megbetegedést okozó humán járvány megelőzése érdekében a fenntartási terv nyilvános fórumon való bemutatására és megvitatására nem került sor, a véleményezési eljárás lefolytatása személyes találkozók nélkül zajlott. A személyes egyeztetés és információnyújtás érdekében ügyintézőnk telefonos elérhetőségét biztosítottuk az érdekeltek számára.

3.4.1. FELHASZNÁLT KOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZÖK

Weboldal feltöltése aktuális információkkal és az egyeztetési dokumentumokkal. A terv az egyeztetés megkezdése óta mindenki számára elérhető a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság honlapján.

Érintettek tájékoztatása levélben, hivatali kapun, postai úton vagy e-mailben történő megkereséssel: a következő fejezetben felsorolt címzettek számára a tájékoztató és a dokumentáció kiküldésre került.

Önkormányzati közzététellel is hozzáférhetővé tettük az egyeztetési dokumentációt, minden érintett önkormányzat honlapján hirdetményként megjelent a fenntartási terv tervezete és az egyeztetésről szóló tájékoztató.

Telefonos egyeztetéseket folytattunk az érdeklődőkkel a terv részleteiről.

3.4.2. A KOMMUNIKÁCIÓ CÍMZETTJEI

Felhasznált kommunikációs eszköz	Érintett célcsoport	Kommunikáció címzettje	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
írásos értesítés (levél, e-mail)	Hatóságok	Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztály	értesítések kiküldése: 2020.11.19 .	3 db írásos észrevétel
		Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály		
		Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság		
	Önkormányzatok	Nagyatád Város Önkormányzata		
		Rinyaszentkirály Község Önkormányzata		
	Tulajdonosok és kezelők	SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.		
		Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság		
	érdekképviselői szervek	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy megyei Igazgatósága		
	civil természetvédelmi szervezetek	Dél-Balatoni Természetvédelmi Egyesület		
		Somogy Természetvédelmi Szervezet		
webes közzététel	valamennyi célcsoport	nyilvános		

3.4.3. EGYEZTETÉS HATÓSÁGI ÉS TERÜLETI KEZELŐ SZERVEKKEL

Vélemény adó érintett szervezet / személy	Vélemény	Vélemény kezelése, indoklás
Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Természetvédelmi Osztály 2020. 12. 04.	A tervben foglaltakkal kapcsolatban kifogása nem merült fel és kiegészítő javaslattal nem kíván éli.	-
DDVIZIG 2020. 12. 09.	Pontosításokat javasol az 1.7 fejezetben és felhívja rá a figyelmet, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, továbbá a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet szerinti vízgazdálkodási fenntartási tevékenységeinek egymás mellett zavartalanul történő elvégezhetőségét biztosítani kell, az ehhez esetlegesen szükséges egyeztetéseket le kell folytatni.	A javaslatoknak megfelelően pontosítottuk a tervet.
SEFAG Zrt. 2020. 12. 14.	1. A B03 (Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése) veszélyeztető tényező szerepeltetését	1. A veszélyeztető tényezőt a javaslatnak megfelelően töröltük. 2. A kezelési egységek lehatárolása megközelítő pontossággal követi az

	indokolatlannak tartja, mivel védett területen ilyen tevékenység nem végezhető, és az alacsonyabb természetességű állományok szerkezetátalakítása is elő van írva. 2. Javasolja a kezelési egységek határainak erdőrészelethez igazítását. 3. A KE-2 jelű kezelési egység (honos fafajú féltérmetes erdők) megnevezése nem szerepel az Erdőtörvényben, ezért javasolja annak definiálását, a jogi kategóriákkal való összhang megteremtését. 4. A KE-1 kezelési egység E10 javaslata (Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.) meglátása szerint a megjelölt égeresekben nem alkalmazható, mivel azok természetes mageredetű felújításra nem alkalmasak. 5. A KE-1 kezelési egység E33 (Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.) javaslatának alkalmazhatóságát megkérdőjelezi, mivel az származékerdők esetében a természetességi állapot	erdőrészek határait, de helyenként az élőhelyi sajátosságok indokolják az azoktól való eltérést. Az ER határokhoz való pontos illesztést vektoros erdőtérkép fedvény hiányában nem tudjuk elvégezni. 3. Az Erdőtörvény természetességi kategóriái nem feleltethetők meg egy az egyben a kezelési egységek kategóriarendszerének, mivel az erdők természetességének ökológiai-természetvédelmi szempontú és gazdálkodói szempontú megítélése esetenként eltérő. A kezelési egységek meghatározását a 3.2.1 fejezet minden kezelési egységre vonatkozóan tartalmazza (b) alpont), ezenkívül térképi lehatárolásuk is megtörtént, ezek alapján egyértelműen azonosíthatók. 4. Természetvédelmi szempontból mindenképpen indokoltnak tartjuk a megjelölt erdőrészek viszonylagos háborítatlanságának biztosítását, nem elsősorban faállományuk, hanem az élőhelyhez kötődő jelölő és védett fajok megőrzése érdekében. Természetvédelmi szempontból a sarjról történő felújulás, vagy honos elegyfajok nagyobb arányú betelepülése nem jelent visszalépést a természetességi állapotban, ellentétben egy esetleges tarvágással, ami az adott terület élővilágának teljes pusztulását, az élőhely évtizedekre történő eltűnését jelenti. Amennyiben az erdőszerkezet kedvezőtlen átalakulása tapasztalható, az esetleges természetvédelmi célú kezelés szükségességét a terv felülvizsgálatakor vizsgálni kell. Javasolt egyes égeres állományokban a folyamatos erdőborítás melletti gazdálkodás lehetőségeinek kísérletes vizsgálata. 5. Az Etv. szerinti természetességi kategória javítását nem feltétlenül tartjuk természetvédelmi célnak, pl. az Etv. szerinti származék-erdő is lehet kiváló természetességű ökológiai szempontból. Természetvédelmi szempontból a természetesség javítása az élőhelyek komplexitásának növelését, az esetlegesen jelen levő tájidegen fajok visszaszorítását
--	--	--

	javítása a természetes folyamatokra hagyatkozva hosszadalmas és kérdéses kimenetelű.	jelenti. Egy tarvágást követően kialakított ültetett állomány hosszú évtizedekig nem tudja betölteni ökológiai értelemben vett erdő funkcióját. Az Etv. szerint természetességi állapota ugyan javul, de a védett és a jelölő fajok számára nem nyújt megfelelő élőhelyet. A tarvágást természetvédelmi szempontból jelentős tájidegen fertőzőtség esetén, vagy a termőhelynek nem megfelelő állományok átalakításakor tartjuk elfogadhatónak, de ez ebben a kezelési egységben nem jellemző.
--	--	---

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUDD20060 Rinyaszentkirályi-erdő kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDD20060 Rinyaszentkirályi-erdő Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitár

Budapest, 2021. szeptember 22.